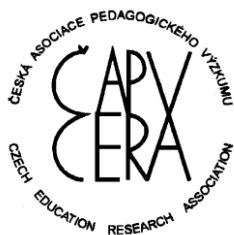

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 2/2015

V druhém čísle Bulletinu přinášíme informace o příští konferenci ČAPV a pozvánky na další konference. Za pozornost stojí anotace mnoha nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů. Připomínáme také výzvu pro autory časopisů *Pedagogická orientace* a *Studia paedagogica*.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 16.–18. 9. 2015 v Plzni.

Bližší informace jsou zveřejněny na adrese: <http://capv-2015.webnode.cz/>

K 24. 4. 2015 organizátoři obdrželi 67 abstraktů příspěvků a 95 přihlášek aktivních účastníků. Připomínáme možnost uhrazení zvýhodněného konferenčního poplatku do 15. 6. 2015.

Za organizační tým Dagmar Šafránková

2. Členství v ČAPV a platba členského příspěvku

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejích každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní); příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800 (pobočka Felberova 4, Liberec), jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

3. Nové tváře v ČAPV

Výbor ČAPV přijal v předcházejícím období jednu novou přihlášku ke členství v asociaci. Na základě vlastní žádosti byla do řad členů ČAPV přijata nová členka (uvádíme jméno, pracoviště a oblast deklarovaného odborného výzkumného zájmu):

- Mgr. Taťána Göbelová, Ph.D., Ostravská univerzita, obory zájmu: filozofie výchovy, teorie výchovy a axiologická problematika ve výchově

Nově přijatým členům vždy zasíláme přijímací dopis se základními informacemi a s přáním neutuchajícího zájmu o pedagogický výzkum a mnoha profesních úspěchů nejen na tomto poli.

Petr Novotný, předseda

4. Výzva k podávání nominací na Cenu ČAPV za významnou publikaci

Česká asociace pedagogického výzkumu (dále ČAPV) pokračuje v záměru upozorňovat na publikace členů ČAPV, které vynikají kvalitou výzkumné práce a její prezentace, popřípadě otevírají nová výzkumná témata nebo přinášejí metodologické inovace. Proto uděluje jednou ročně při příležitosti výroční konference Cenu ČAPV za významnou publikaci (dále Cena).

Vyzýváme proto všechny členy ČAPV, aby navrhovali práce hodné ocenění, které vyšly s **vročením 2013 a 2014** a nebyly odměněny Cenou v předchozím roce.

Práce mohou být publikovány v českém nebo jiném jazyce, na území České republiky nebo v zahraničí, v materiální nebo elektronické formě. Alespoň jeden z autorů práce však musí být ke dni podání nominace členem ČAPV se splněnými členskými povinnostmi (tj. musí mít zaplacený členský příspěvek za předchozí rok nebo je přijat po 1. 1. 2015). Slovo autor je v tomto textu používáno pro autorky i autory.

Práce mohou být nominovány v následujících kategoriích:

1. Recenzovaná stať v periodiku.
2. Monografie nebo jiná neperiodická publikace.
3. Publikace výzkumníka juniora (článek nebo neperiodická publikace). Za výzkumníka juniora se považuje student některé formy terciárního studia nebo badatel, který obhájil doktorskou (bakalářskou, diplomovou) práci po 1. 1. 2013. Junior musí být hlavním (prvním) autorem práce nominované v této kategorii.

Nominace musí obsahovat následující údaje:

- a) bibliografické údaje nominované práce a označení autora nebo spoluautorů, kteří jsou členy ČAPV;
- b) jméno toho, kdo práci nominuje;
- c) kategorii, do které je práce nominována, u kategorie junior uveďte typ studia hlavního autora a předpokládané datum jeho ukončení; resp. datum obhajoby kvalifikační práce.

Nominace na cenu ČAPV musí být elektronicky zaslána tajemníkovi komise pro ceny do 15. června 2014 do 24.00 hodin.

Adresa pro zaslání nominace:

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D., tajemník komise, dominik.dvorak@pedf.cuni.cz

Z možnosti podat nominaci není nikdo vyloučen, může ji podat i sám autor bez újmy pro další posouzení jeho práce. Neúspěšná nominace může být v následujícím roce podána znovu, pokud datum vydání práce ještě spadá do uvedeného časového období.

Ceny uděluje výbor ČAPV na návrh komise pro ceny ČAPV. Výbor ČAPV může rozhodnutí komise v jednotlivých případech buď přijmout, nebo odmítnout, ne však měnit.

Dominik Dvořák, tajemník komise

POZVÁNKA NA KONFERENCI PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ V PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTECH

Ve dnech 29.–30. 10. 2015 je na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze pořádán XIII. ročník mezinárodní studentské konference **Projektové vyučování v přírodovědných předmětech**.

Konference je zaměřena na projektové a badatelsky orientované vyučování z teoretického i praktického hlediska. Účastníky jsou již tradičně studenti magisterských i doktorských studijních programů, prostor je věnován i příspěvkům akademických pracovníků zabývajících se danou problematikou.

Počet účastníků každoročně roste, v loňském roce jich bylo téměř 60. Ze zahraničních účastníků účast na XIII. ročníku přislíbili kolegové ze Slovenska, Německa, Finska a Švédska. Program bude rozdělen do anglických sekcí ve čtvrtek a sekcí v češtině v pátek. Srdečně jsou zváni studenti učitelství i učitelé přírodovědných předmětů z praxe.

Anotace příspěvků na konferenci se zasílají do 31. 5. 2015 na emailovou adresu provykon@pedf.cuni.cz. Podrobnější informace pro zájemce jsou umístěny na stránkách konference: <http://userweb.pedf.cuni.cz/wp/pvch/>

Martin Rusek

POZVÁNKA NA KONFERENCI ICOLLE 2015

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte nám, abychom vás pozvali na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2015, která se koná ve dnech 15. 9. – 16. 9. 2015 v Kongresovém centru Mendelovy univerzity ve Křtinách.

Cílem 7. ročníku mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2015 je zhodnotit stav zajišťování a hodnocení kvality ve vzdělávání a diskutovat nad možnostmi jejího zvyšování v podmínkách ČR a EU.

Na konferenci bude věnována pozornost zejména tématům z problematiky hodnocení a zvyšování kvality ve vzdělávání žáků středních škol, pedagogických a akademických pracovníků, dalšího vzdělávání a vzdělávání seniorů.

Konference je určena vysokoškolským pedagogům, vědeckým pracovníkům, učitelům středních škol, ale i doktorandům a širší odborné veřejnosti, zabývající se předmětnou problematikou. Jednacími jazyky konference budou čeština, slovenština a angličtina.

Výstupem konference bude recenzovaný sborník příspěvků. Z vybraných příspěvků bude vydána monografie.

Přihlášení na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2015 je možné provést prostřednictvím závazného registračního formuláře, který je k dispozici na: <http://www.icolle.cz>

Těšíme se na vaši účast.

Za organizační výbor konference,

Lenka Danielová

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 7.–9. 5 2015 se v Brně bude konat konference **Pragmatism And Democracy In The Visegrad Countries: History And Vistas**. Více viz: <http://www.ped.muni.cz/pae2015/>
- Ve dnech 25.– 27. 5. 2015 se na Ústavu pedagogických věd FF MU uskuteční **Jarní škola kvantitativního výzkumu pro doktorské studenty**. Více viz: <http://www.phil.muni.cz/wupv>
- Ve dnech 1.–2. 6. 2015 se na Technické univerzitě v Liberci uskuteční konference **Výchova a vzdělávání v poutech totalitárního myšlení a systémů**. Více viz: <http://vychova-vzdelavani-totalita.fp.tul.cz/cz/>
- Ve dnech 19–22. 6. 2015 se v Tokushimě (Japonsko) bude konat **59. International Council on Education for Teaching (ICET 2015) Challenging Disparities in Education**. Více viz: <http://2015icet.org/>
- Ve dnech 24.–27. 6. 2015 se v Istanbulu bude konat **The International Standing Conference on the History of Education (ISCHE)**. Více viz: <http://2015.ische.org/conference-theme/>
- Ve dnech 25.–28. 8. 2015 se v Praze uskuteční konference Evropské sociologické asociace (ESA) **Differences, Inequalities and Sociological Imagination**. Více viz: <http://www.europeansociology.org/conferences.html>

- Ve dnech 7.–11. 9. 2015 se v Budapešti uskuteční konference **ECER 2015** s tématem *Education and Transition – Contributions from Educational Research*. Více viz: <http://www.eera-ecer.de/ecer-2015-budapest/>
- Ve dnech 11.–13. 9. 2015 se v Berlíně uskuteční 13. konference **International Association for Research on Textbooks and Educational Media (IARTEM)**. Více viz: <https://iartemblog.wordpress.com/IARTEM>
- Ve dnech 16.–18. 9. 2015 se v Plzni bude konat **23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu**. Tématem budou **Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu**. Více viz: <http://capv-2015.webnode.cz>
- Ve dnech 21.–23. 9. 2015 se v Oxfordu uskuteční **Oxford Ethnography and Education Conference 2015**. Více viz: <http://www.ethnography.webspace.virginmedia.com>
- Ve dnech 8.–9. 10. 2015 se v Olomouci uskuteční 11. ročník konference z oblasti celoživotního vzdělávání a vzdělávání dospělých AEDUCA 2015 na téma **Rozmanitost ve vzdělávání**. Více viz: www.aeduca.cz
- Ve dnech 9.–11. 10. 2015 se v bavorském Ichenhausenu uskuteční konference **Educational Media under Scrutiny: Authorization, Interdiction, Legitimization, and Delimitization**. Více viz: <http://www.philso.uni-augsburg.de/en/lehrstuehle/paedagogik/igschub/news/>
- Ve dnech 29.–30. 10. 2015 se na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze koná XIII. ročník mezinárodní studentské konference **Projektové vyučování v přírodovědných předmětech**. Více viz: <http://userweb.pedf.cuni.cz/wp/pvch/>.

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

NOVINKA: Orbis scholae 2/2014

Druhé loňské číslo časopisu Orbis scholae vychází s podtitulem Textbooks And Educational Media In A Digital Age. Uveřejňuje následující studie: Criteria Used by Teachers in Brazilian Public Elementary Schools in the Process of Textbook Selection (T. M. F. B. Garcia), Characteristics and Properties of the Didactic Materials Developed by Local Governments (C. D. Á. Seoane, J. R. Rodríguez), Classroom Teaching and Learning Resources: International Comparisons from TIMSS – A Preliminary Review (M. Horsley, Z. Sikorová), The Quality of Physics Teaching – Cases of Teaching over Time and in Space by Three Teachers (V. Žák).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 1/2015

První letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Malá škola po pěti letech: proměny školy v době reformy (D. Dvořák, K. Starý, P. Urbánek),

Moc v dialogickém vyučování (K. Šedřová), Vzdělání u osob se zkušeností s náhradní formou péče v dětství (L. Myšková, I. Smetáčková, H. Novotná, J. Onder, H. Kuželová, R. Ptáček), „Knowledge is power“: Studium MBA v perspektivě Bourdieuho teorie kapitálů (J. Dvořáčková) a Život po maturite alebo o hodnotách vzdelania u žiakov stredných škôl (L. Bomba). Časopis dále obsahuje diskusní články J. Průchy Pedagogické časopisy: jejich využívání jako informačních zdrojů a T. Janíka Chvála snah zaměřených k systematizaci pedagogického vědění: chvála snah profesora Jana Průchy.

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: Pedagogika 1/2015

První letošní číslo Pedagogiky obsahuje stati Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe (J. Slavík, J. Lukavský, P. Najvar, T. Janík), Motivace v úkolové situaci (I. Pavelková, I. Dvořáková) a Využití mentálních map v pedagogickém výzkumu: metodologické souvislosti (I. Jirásek). V časopise jsou dále uveřejněny diskusní články Princip izomorfismu v učitelské přípravě (A. Tomková), Jaké otázky otevírá příspěvek A. Tomkové k principu izomorfismu v pojetí učitelské přípravy? (H. Lukášová), Hledejme limity analogií a hledme ještě dál (J. Mareš) a Od principu izomorfismu ke zkvalitňování učitelské přípravy aneb poděkování za reakce a otevření širšího tématu (A. Tomková).

<http://userweb.pedf.cuni.cz/pedagogika/>

Studia paedagogica 4/2014

Nové číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: On the Way to Dialogic Teaching: Action Research as a Means to Change Classroom Discourse (K. Šedřová, R. Švaříček, M. Sedláček, Z. Šalamounová), Intergenerational Learning Among Teachers: An Interaction Perspective (P. Novotný, K. Brücknerová), Evaluating the Effectiveness of a Professional Development Programme on Pupil Well-being in Primary Schools (M. Penninckx, J. Vanhoof, P. Van Petegem), “Send in the Clowns!”, or the Imagination at Work: the Narratives of Three Pediatric Ward Clowns (F. Gobbo) a Work Environment and Well-being of Academic Faculty in Czech Universities: A Pilot Study (K. Zábrodská, J. Mudrák, P. Květoň, M. Blatný, K. Machovcová, I. Šolcová). Dále jmenujme uveřejněné studentské studie: School as Space: Spatial Alterations, Teaching, Social Motives, and Practices (G. Rišler, A. Bossen, N. Blasse) a An Integrative Review of Literature on Learners in the Digital Era (E. G. Echenique).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

E-pedagogium 4/2014

Další loňské číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: New Possibilities of Analysis of Experimental Data in Pedagogical Research (V. Polášek, L. Sedláček), Development of Information Technology Competences at the University as a Place of Scientific Research and of Education of Intellectual Elites (M. Muchacki),

Evaluation of Primary Prevention of Risk Behaviour in Preschool Education Institutions from the Perspective of Teachers (V. Kocourková, J. Kantorová, A. Šafránková), Diagnostic Tests in Czech for the Children of Immigrants Attending Primary Schools (K. Vodičková, Y. Kostelecká), Muslim Children in Czech Schools (P. Kliment, J. Šotola), Early Intervention in Context of Special Education – Communication between Parents of Hearing Impaired Children and Professionals with an Emphasis on Auditory-verbal Therapy (A. Hanáková), Knowledge of Pupils with Special Educational Needs and Inclusion in Teachers at Common Primary Schools (I. Horváthová, D. Finková), Children with Cochlear Implants: Educational Placement and School Adjustment (J. Wu), Art Therapy as Part of Special Pedagogy (P. Potměšilová, M. Potměšil), Comparison of Live Satisfaction and ITS Components in Current Teachers and Selected Profession GROUPS (M. Sigmund, J. Kvintová, M. Pugnerová, H. Hřebíčková), Approaches to the Development of a Child's Personality According to Carl R. Rogers (E. Šmelová) a Poetry in School – the Old Issues and New Challenges (V. Řeřichová, J. Vala, J. Sladová).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

NOVINKA: Sociální pedagogika 1/2015

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Vědecký přístup k riziku a rizikový koncept vědy (B. Binka), Nerovnost, chudoba, nejistota (I. Švihlíková), Odborná reflexe studie: Nerovnost, chudoba, nejistota (N. Johanisová), Subkultury mládeže: Od deviance k fragmentaci (J. Smolík), Vzdělávání založené na silných stránkách jako nástroj snižování nejistot a rizik (J. Navrátilová) a Práce s mládeží v době nejisté (M. Punová). V tomto čísle je dále uveřejněn rozhovor s prof. Janem Sokolem, odborná esej Rizika a nejistota – fenomény vyskytující se v sociální praxi i teorii (V. Kolaříková) a diskusní příspěvek K otázce identity sociální pedagogiky – otevření diskuse (J. Pospíšil).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 2/2014

V druhém loňském čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující studie: Role multimédií ve výuce přírodních věd (T. Odcházalová), Efekt zařazení chemie do kurikula středních odborných škol nechemického zaměření (M. Rusek), Tvoření úloh a jejich implementace jako obousměrný proces: případ učitelů mateřských škol (M. Tabach, R. Barkai, E. Levenson, D. Tirosh, P. Tsamir), Témata výzkumu v přírodovědném vzdělávání (M. Kekule), Výzkum pomocí oční kamery ve fyzikálním vzdělávání (M. Kekule), Reflexia na stav a perspektívy didaktiky biologie z pohledu situácie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (K. Ušáková).

<http://www.scied.cz/>

Lifelong Learning 3/2014

Třetí číslo roku 2014 časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání obsahuje tyto studie: Rozvod ako výsledok krízy v rodine a jeho vplyv na správanie detí (P. Tománek), Gender v pedagogické komunikaci (L. Zormanová), Reflexe a sebereflexe v oblasti kompetencí: komparativní pohled vysokoškolských učitelů a jejich studentů (K. Tomšíková, L. Smékalová, M. Slavík), Systém řízení pohybových aktivit jako součást celoživotního vzdělávání (P. Matošková, K. Kovář, V. Süß), Postoje študentov doplňujúceho pedagogického štúdia k rozvoju ich kľúčových kompetencií školou (M. Kosturková).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2014

V již čtvrtém čísle stále vznikajícího časopisu byly publikovány tyto výzkumné texty: Homosexualita v pedagogicko-psychologickém pojetí (D. Štěrbová, M. Rašková), The complex analysis of early childhood institutional change (S. Golyán), Pregraduální příprava učitelů na integrované přírodovědné vzdělávání na primární škole (J. Petrová, D. Stolinská), Přístup předškolních pedagogů a studentů oboru učitelství pro mateřské školy k dramatické výchově (A. Berčíková) a Violence and aggression in interpersonal contacts at school (M. Dubis). V tomto čísle můžete nalézt také recenze na odborné publikace Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy, Částková, P. (D. Stolinská – rec.) a Učitel a rodič, Čapek, R. (V. Švrčinová – rec.).

<http://kp.v.upol.cz/magister.php>

Komenský 2/2014

Jak funguje pedagogika Montessori na druhém stupni základní školy? Kolik českých žáků má zkušenosti s kyberšikanou, sextingem a rizikovým seznamováním na internetu? Co může říct portfolio o učení žáka? Na tyto a mnohé další otázky odpovídá druhé číslo 139. ročníku časopisu Komenský. První otázce je věnován rozhovor s ředitelkou ZŠ Gajdošova Markétou Olbertovou. Na této základní škole začínali s pedagogikou Montessori už v roce 2005 a před třemi lety ji rozšířili i na druhý stupeň. Druhá otázka je zodpovězena odborníky z Univerzity Palackého (K. Kopeckým, R. Sotkowski a D. Gibadulinem) na základě výzkumu realizovaném na vzorku čítajícím více než 28 000 žáků z celé České republiky. *Příběhu učení skrze portfolio žáka* se pak věnuje A. Václavík. Do rubriky *Z výzkumů dále přispěli* H. Cídllová a P. Pazourová (*Zmínky o historii chemie v učebnicích chemie – opravdu motivují?*) a P. Sucháček (*Historie a současnost víceletých gymnázií*). V *Didactice vivě* čtenáře L. Ziembová provede *Výukovou situací: jak zjistit délku kružnice (obvod kruhu) aneb Jak na to šel Archimédés*. Z textů v rubrice *Do výuky* se čtenáři mohou inspirovat „učením jinak“ na ZŠ Měšťanská či integrovanými učebními úlohami na 1. stupni základní školy. *Reportáž* nás vrací k prvnímu školnímu dni na ZŠ Masarova v Brně. Pedagogicko-psychologické problémy ve škole komentuje ve své poradně Václav Mertin, jazykovým otázkám se pak věnuje *Jazyková poradna*. V neposlední řadě najdou čtenáři v časopise recenze na aktuální publikace a stručné zprávy ze školství.

www.ped.muni.cz/komensky

Journal of Pedagogy 2/2014

Druhé, speciální, loňské číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem Body and Education II: Embodied Meaning, Emotions, Race and Communication obsahuje následující studie: Living in the senses and learning with love – John MacMurray's philosophy of embodied emotion (J. MacAllister, M. Thorburn), A vulnerable disclosure: Dangerous negotiations of race and identity in the classroom (C. D. Hill), "The personal has become political": A secondary teacher's perceptions of her body in the classroom (Ch. A. Mallozzi), Contributions to the empirical study of immediacy in the pedagogical relationship through self-narratives (J. Manarte, A. Lopes, F. Pereira), Gesture, meaning-making, and embodiment: Second language learning in an elementary classroom (A. Rosborough) a The docile body – Reflecting the school (Z. Bánovčanová, D. Masaryková).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

NOVINKA: Pedagogika.sk 2/2015

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Pedagogická aktivita Ľudovíta Štúra (Ľ. Predanocyová), Adaptácia na vysokoškolské štúdium – teoretické východiská a čo o tom hovorí prieskum medzi študentmi (D. Hrehová, I. Rác) a Podporované vzdelávanie ľudí s duševnou poruchou (P. Mišáková).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

Thorová, K. (2014). *Vývojová psychologie*. Praha: Portál.

Publikace podává srozumitelný výklad vývoje člověka napříč celým životním cyklem. Zachycuje proměny lidské psychiky a chování od početí a prenatálního života až po umírání a smrt. Pohled na vývoj člověka je pojat moderně a vysoce aktuálně, témata jsou předkládána v nových kontextech. V první polovině knihy najdeme podrobně zpracovaný vývoj sociální interakce, morálky, osobnosti, myšlení a řeči. Jedna z kapitol je věnována rozdílům mezi pohlavími. Druhá polovina knihy se zaměřuje na dílčí vývojová období. Zpracovány byly nové poznatky z neuropsychologie, genetiky a epigeneticky, zajímavé jsou výsledky výzkumů deklarující až těžko uvěřitelné kojenecké schopnosti zachytitelné jen díky moderním technologiím. Pozornost je věnována mj. rodičovství osob stejného pohlaví, detailně je rozpracována kapitola týkající se umírání a smrti. Publikace se opírá o vědecké poznatky, je bohatě vybavena odkazy na českou i zahraniční literaturu, rekapituluje kritické názory a snaží se čtenáře nasměrovat k otevřenému myšlení. Poukazuje na rozdílnost různých pohledů, varuje před přílišnou unifikací a stereotypizací, věnuje se různým mylným přesvědčením a mýtům. Kniha ilustruje zajímavost a pestrost oboru, svou názorností a příklady ze života dokáže upoutat i zájem laiků.

Hendl, J. (2014). *Statistika v aplikacích*. Praha: Portál.

Publikace navazuje na Přehled statistických metod od Jana Hendla a ukazuje na široké využití statistiky a statistických metod v různých oborech a oblastech lidského života. Prvních pět kapitol představuje jednoduše pojatou učebnici základů sběru, analýzy a interpretace statistických dat. Autoři dalších kapitol popisují, jak je statistika využívána v řízení státu, ekonomii, pedagogice, sociálních vědách, medicíně, přírodních vědách a sportu. Vymezuji danou aplikační oblast, popisují statistické úlohy, s nimiž se v ní setkáváme, ukazují, jaké konkrétní výstupy má statistika v daném oboru či k jakým manipulacím s daty zde může dojít. Důraz je kladen na srozumitelnost výkladu. Příklady jsou vybírány tak, aby pomocí čísel a grafů přiblížily věcné vztahy v konkrétní problémové situaci. Kniha, jež pouze předpokládá středoškolské znalosti matematiky, je doplněna mnoha tabulkami a obrázky. Přílohy kromě statistických tabulek obsahují doporučení pro výuku statistiky, zásady státní statistiky a principy práce se soubory typu Big Data.

Hník, O. (2014). *Didaktika literatury: výzvy oboru: od textů umělecké povahy k didaktice estetickovýchovného oboru*. Praha: Karolinum.

Autor monografie zastává názor, že existují tři oblasti, které je třeba mít v oboru didaktiky literatury i školním literárním vzdělávání na zřeteli a které je třeba udržovat v rovnováze, aby obor ani školní předmět neztratily estetické, resp. estetickovýchovné zaměření: (1) četba (četba literárních textů a její reflexe), (2) tvorba (konstrukce a rekonstrukce textu a jejich reflexe), (3) nauka (poznávání kontextů relevantních pro interpretaci textu, udržení kulturní kontinuity a kulturní identity). V současném pojetí literárního vzdělávání stále převládá naukový přístup (redukovaný navíc na literární historii a frontální organizační formu výuky). Kniha ukazuje, že je třeba rozvíjet všechny významné oblasti literárního vzdělávání (z nauky např. literární teorii; četbu a tvorbu a jejich reflexi) a jiné přístupy než (tradičně) naukové, a to především z toho důvodu, že žáci mají rozumět literatuře tak, jak převládá v reálném životě, ve čtenářství, v kultuře.

Michek, S. (2014). *Kolegiální evaluace školy*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Publikace se zabývá kolegiální evaluací školy. V první kapitole autor zmapoval, co to je kolegiální evaluace, z jakých kontextuálních východisek čerpá, kde je využívána, jak je používána ve vzdělávání, jaké jsou s ní zkušenosti nejen v zahraničí, ale i v ČR. Poté informuje o empirickém výzkumu – smíšeném výzkumném designu, který uskutečnil nejen na odborných školách v České republice. Jádrem sdělení tvoří čtyři "příběhy" – případové studie kolegiální evaluace odborných škol a témata výzkumu. Případové studie popisují zákulisí plánování, realizaci a výsledky uskutečněné hodnotící návštěvy hodnotiteli. Tématy zkoumání kolegiální evaluace byly: názory a postoje ke kolegiální evaluaci, podmínky ke kolegiální evaluaci, kompetence zúčastněných, průběh kolegiální evaluace a přínosy pro školy z kolegiální evaluace a pojetí kolegiální evaluace u odborných a u základních škol. V předposlední kapitole jsou shrnuty a diskutovány výsledky výzkumu a jsou zde identifikovány a rozebírány

tyto podpůrné faktory kolegiální evaluace: postoje k evaluaci, podmínky ke kolegiální evaluaci (např. časové, finanční, kapacitní, lidské zdroje, atmosféra, výběr školy), zkušenosti s evaluací, kompetence účastníků kolegiální evaluace (např. evaluační, komunikační, týmová spolupráce), interakce hodnocené školy a týmu hodnotitelů, podpora kolegiální evaluace (např. vedení školy, metodika, projekt, vnější prostředí). Na závěr jsou částečně zodpovězeny výzkumné otázky a nabídnuty perspektivy dalšího zkoumání kolegiální evaluace. Tj. hodnocení týmem kolegů ze stejného prostředí, kteří mají porozumění konkrétní situaci a citlivě tak mohou napomoci při rozvoji školy.

Dvořáková, M. (2014). *Aktuální témata učení a vzdělávání dospělých*. Praha: Česká andragogická společnost.

V září 2014 vydala Česká andragogická společnost metodickou příručku *Aktuální témata učení a vzdělávání dospělých*. Autorsky se na jednotlivých kapitolách podíleli Miroslava Dvořáková, Jiří Slavík, Martin Svoboda a Jaroslav Veteška. Publikace vyšla jako 10. svazek edice Česká a slovenská andragogika. Publikace má za cíl pomoci lektorům, tutorům a dalším pracovníkům vzdělávání dospělých k sebevzdělávání a dalšímu profesnímu rozvoji.

Chráska, M. (2014). *Základy kvantitativně orientovaného výzkumu v pedagogice*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, Fakulta humanitních studií.

Publikace *Metody pedagogického výzkumu* přináší základy kvantitativně orientovaného výzkumu v pedagogice. Objasňuje podstatu klasického pedagogického výzkumu a analyzuje jeho základní fáze. Pozornost věnuje informačním zdrojům pedagogického výzkumu a předkládá výhody i nevýhody kvantitativního přístupu. Věnuje se otázkám měření v pedagogickém výzkumu. Renomovaný český autor, prof. PhDr. Miroslav Chráska, CSc., zde vysvětluje mimo jiné podstatu měření, úroveň měření a diskutuje vlastnosti dobrého měření. Popisuje základní metody zpracování výsledků měření a věnuje se nejčastěji používaným metodám sběru dat v pedagogickém výzkumu. Zaměřuje se nejen na běžně používané metody, ale také na metody v pedagogickém výzkumu méně časté (sémantický diferenciál, Q-metodologie, faktorová analýza, shluková analýza). Kniha je určena zejména studentům pedagogických oborů a pedagogům.

Matějka, M. (2014). *Dětský svět ve středověku*. Ostrava: Moravapress.

Monografie se zabývá postojem západní latinské společnosti k dětství, který se vyvíjel během tisíce let středověku. Dítě našlo centrální místo v křesťanské společnosti. A to nejenom dětství privilegované a šťastné, ale také většinové – dětství rolníků, řemeslníků a také chudáků a tuláků vystavených utrpení a násilí ze strany dospělých. V důsledku silné mortality docházelo k častým proměnám rodiny. Děti často vyrůstaly s nevlastními rodiči. Vlastní rodinu opouštěly také při vstupu do kláštera nebo při odchodu do učení, na studia či na cesty.

Mudrák, J. (2015). *Nadané děti a jejich vývoj*. Praha: Grada Publishing.

Nadání je obvykle považováno za stabilní rys osobnosti, který je možno objektivně zjišťovat a jehož úroveň předurčuje budoucí profesní a studijní výsledky. Tento koncept nadání se v posledních letech stal důležitou součástí českého vzdělávacího prostředí: jsou jím ovlivňovány politiky škol a dalších vzdělávacích institucí, podílí se na výchovných a vzdělávacích postupech uplatňovaných rodiči a vyučujícími a také utváří to, jak o sobě uvažují sami žáci a studenti. Kniha analyzuje limity tohoto pohledu na nadání a představuje širší rámec založený na současných výzkumech optimálních podmínek rozvoje lidského potenciálu. Nadání je zde představeno jako jev, který je vytvářen či narušován ve vztahu dítěte s druhými lidmi. Přinejmenším stejně důležitou roli jako individuální potenciál tak hraje to, jak je tento potenciál vnímán okolím dětí i dětmi samotnými a jak je na tomto základě rozvíjen. Výsledky psychologických studií jsou v knize dokumentovány příběhy mimořádně nadaných dětí a studentů, což předkládaným závěrům dodává na čtivosti a srozumitelnosti.

Kubiátko, M. (2014). *Vplyv rôznych faktorov na postoje žiakov základných škôl k prírodovedným predmetom*. Brno: Masarykova univerzita.

Výskum postojov žiakov a študentov je aktuálnou problematikou, týkajúcou sa vyučovacieho procesu rôznych predmetov. Postoje k prírodovedným predmetom a ich skúmanie sú radené v dnešnej dobe medzi dôležité výskumné oblasti, a to najmä kvôli vzájomnému vzťahu medzi postojmi žiakov k predmetu a ich úspešnosťou v tomto predmete. Hlavným cieľom výskumného šetrenia je zistiť postoje žiakov druhého stupňa základných škôl k prírodovedným predmetom. Okrem uvedeného hlavného cieľa je snahou zistiť, či existuje vplyv nezávislých premenných (gender, ročník, obľúbený predmet a osobnosť učiteľa) na postoje k prírodovedným predmetom. Výskumnú vzorku tvoria žiaci druhého stupňa základných škôl. Ako výskumný nástroj je použitý dotazník so škálovanými položkami. Získané dáta sú vyhodnocované metódami deskriptívnej, induktívnej a viacrozmernej štatistiky.

Lukášová, H. (2014). *Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství: příspěvek k autoregulaci profesního učení a seberozvoje*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati.

Monografie „Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství. Příspěvek k autoregulaci profesního učení a seberozvoje“ se zrodila v přesvědčení, že záměrně a smysluplně vytvářené studentské portfolio, na úrovni jednotlivce i celých skupin studentů, má v sobě zatím nevyužité výzkumné možnosti. Naším záměrem bylo zmiňovaný předpoklad doložit na několika výzkumných příkladech, a to v návaznosti na dosud známé teoretické poznatky.

Nováková, J. (2014). *Aktivizující metody výuky*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

Text se zabývá aktivizujícími metodami výuky, které by měly zaujmout významnější místo v didaktické interpretaci učiva na všech úrovních škol, neboť jedinečným způsobem umožňují syntézu poznatků z různých předmětů a jejich využívání v praktických nebo didakticky upravených úlohách či situacích. V textu je uvedena klasifikace vyučovacích metod z různých pohledů a prostor je věnován jak problematice funkce a výběru vyučovací metody, tak i otázkám motivace a výukových cílů. Aktivizující pojetí vyučování je popsáno s důrazem na teoretická východiska a historické zkušenosti. Text je orientován na představení elementárních pojmů, principů aktivizujícího pojetí výuky, jeho přínosů a úskalí. Oblast aktivizujících metod je pojata především se zaměřením na problematiku odborného výcviku, klasifikaci, popis a využití jednotlivých metod. V textu jsou uvedeny i konkrétní příklady aplikace aktivizujících metod z praxe.

Lojdrová, K. (2014). *Zvol si mou cestu! Edukační aktivity subkultury freeganů ve veřejném prostoru*. Brno: Masarykova univerzita.

Monografie představuje výsledky etnografického výzkumu v subkultuře freeganů. Freegani jsou lidé, kteří si dobrovolně zvolili skromný životní styl, a to zejména z environmentálních důvodů. Freegani jsou si vědomi toho, že do určité míry participují na konzumní společnosti, přesto v jejím rámci hledají způsoby, jak míru konzumu snížit. Svůj osobitý životní styl si však nenechávají pouze pro sebe a nabízejí ho také široké veřejnosti. Jejich edukační působení rámujeme konceptem veřejné pedagogiky. Identifikujeme v něm cíle a prostředky, které k edukaci užívají. Freegani se tak pasují do role specifických a nikým nezvaných vzdělavatelů. Proto je můžeme označit jako neoficiální vzdělávací agenty. Je v konzumní společnosti luxusem mít, nebo nemít? Existuje v dnešní době ještě revolta, nebo jsou její současné projevy jen mainstreamem s komerční značkou revolty? Jakou stopu zanechává člověk v přírodě? Jakou stopu zanechává v člověku kultura, zejména ta konzumní? Zamysleme se nad těmito otázkami spolu s těmi, kteří ke vzdělávání nebyli formálně ustanoveni, přesto se na něm chtějí svým způsobem podílet. Publikace otevírá uvažování o edukační realitě v současnosti, které se nevztahuje jen ke vzdělávacím institucím, ale i k širokému veřejnému prostoru.

Hladík, J. (2014). *Multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Publikace je zaměřena na multikulturní kompetenci studentů pomáhajících profesí. Teoretický rámec tvoří vyjasnění poradenského paradigmatu multikulturní kompetence. Pozornost je soustředěna na možnosti jejího měření a hodnocení. Publikovány jsou zde výzkumy, které umožňují pohled na multikulturní kompetenci z hlediska různých stupňů vzdělávání. Výzkum vztahů složek multikulturní kompetence je završen konstrukcí hierarchického modelu, který má podpořit efektivní multikulturní edukaci studentů pomáhajících profesí.

Kasperová, D. (2014). *Výchova průmyslového člověka a firma Baťa v meziválečném Zlíně*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.

Publikace *Výchova a vzdělávání průmyslového člověka a firma Baťa v meziválečném Zlíně* je rekonstrukcí významných forem a institucí meziválečného firemního vzdělávání ve zlínské firmě Baťa v rámci konceptu modernizace, racionalizace a Taylorova systému scientific management, kdy praxe měla být řízena vždy na základě vědeckých poznatků. Fenomén firemního vzdělávání a socializace člověka je nahlížen v kontextu vývoje firmy, vývoje vzorového průmyslového města, péče o zaměstnance a především s ohledem na prosazovaný zlínský model výchovy průmyslového člověka. Z hlediska metodologického se publikace opírá o teorii první a druhé moderny U. Becka, přičemž aktivity zlínského firemního vzdělávání a péče o zaměstnance ve firmě Baťa lze interpretovat v rámci Beckových východisek tzv. první moderny. Zkoumaná problematika je rovněž vztahována k teorii reflexivní modernity A. Giddense. Přitom je poukázáno, že jsme v analyzovaném případě konfrontováni především se znaky klasické moderny, jak je vyjmenovává A. Giddens, nikoli s příkladem reflexivní modernity.

NOVINKA: Průcha, J. (2015). *Česká vzdělanost. Multidisciplinární pohled na fenomén národní kultury*. Praha: Wolters Kluwer.

Monografie se zabývá fenoménem „národní vzdělanost“, který je sice často pojednáván v médiích i odborných textech, ale zůstává nedefinován a neobjasněn. Autor dokládá, že k tomuto objasnění nedostačují pouze pedagogické přístupy, které se omezují na pojetí vzdělanosti jen jako produktu formálního (školního) vzdělávání. Je nutno využívat i poznatky a data historiografie, demografie, andragogiky, sociologie, ekonomie a interkulturní psychologie, jež jsou v knize vysvětleny. Jsou zařazeny také dvě případové studie – vzdělanost v USA a vzdělanost ve Finsku – na nichž se demonstruje vliv národních kultur na vzdělanost populací. Celkově směřuje kniha proti často se vyskytujícím diletantským tvrzením v médiích o údajném zaostávání či úpadku české vzdělanosti.

NOVINKA: Janíková, V., Píšová, M., & Hanušová, S. (Eds.). (2014). *Aktuální témata výzkumu učení a vyučování cizím jazykům III*. Brno: Masarykova univerzita.

Předložená odborná kniha je příspěvkem k teoretickému i empirickému bádání v oblasti učení a vyučování cizích jazyků v České republice. Svými obsahy přispívá k obnovování kontinuální reflexe vývoje nejvlivnějších trendů v zahraniční i české didaktice cizích jazyků se zřetelem k metodologii jejího výzkumu v těsném propojení s vývojem výzkumných metod referenčních disciplín. Díky výrazné interdisciplinaritě didaktiky cizích jazyků je její výzkumné pole velmi široké, což se odráží i ve struktuře publikace. V úvodní kapitole je nastíněn kvalitativní výzkum v didaktice cizích jazyků s těžištěm položeným na přístup etnografický a biografický. Následující kapitoly jsou rozčleněny do pěti tematických okruhů, které jsou zaměřeny na (1) procesy vyučování cizímu jazyku (2) procesy učení se cizímu jazyku, (3) mnohojazyčnost (procesy učení se více jazykům v kontextu rozvoje individuální mnohojazyčnosti), (4) cizojazyčnou komunikační kompetenci a (5) metody a organizaci výuky.

NOVINKA: Dvořáková M., Kolář Z., Tvrzová I., & Váňová R. (2015). *Základní učebnice pedagogiky*. Praha: Grada.

Ve všech kapitolách publikace se autoři snažili o navázání dialogu se čtenářem – ať už to bude student, či učitel. V učebnici vedle základního textu najdete i poznámky, odkazy na odbornou literaturu, zajímavosti, a především řadu rozmanitých úkolů. Při jejich řešení si nejlépe uvědomíte, že pedagogiku se nemusíme učit zpaměti jako malou násobilku: mnoho věcí, na něž v pedagogice narážíme, už přece známe z vlastního života. Stačí jen o těchto zkušenostech přemýšlet, konfrontovat je s pedagogickou teorií, diskutovat o nich s učiteli či se spolužáky. Pokud byste si u některých úloh (v didaktické části) nebyli jisti, můžete si svůj názor porovnat s klíčem k jejich řešení. Věříme, že tak bude pro vás pedagogika nejen zábavnější, ale že si zároveň lépe osvojíte „pedagogické myšlení“, které zcela jistě uplatníte i při výkonu pedagogické profese. Pro pedagogy je zajímavý interaktivní způsob zpracování některých částí učebnice. Bude jim napomáhat k tomu, aby studenty mohli vést k přemýšlení, samostatnosti a spolupráci s učiteli i se spolužáky.

NOVINKA: Bendl S., et al. (2015). *Vychovatelství. Učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada.

Tato publikace provede studenty i ostatní čtenáře teoretickými základy oboru Vychovatelství. Obsahuje poznatky obecné a sociální pedagogiky, filozofie výchovy, pedagogiky volného času, multikulturní výchovy, ale i učivo z oblasti sociální psychologie, speciální pedagogiky a teorie funkční gramotnosti. Vychovatelství je atraktivním, ale náročným povoláním, jež klade na své představitele stále nové požadavky a staví před ně nejrůznější výzvy. Zvládat je s profesionálním nadhledem znamená především přenášet poznatky pedagogických a psychologických věd do každodenní výchovné reality. Učit se myslet v pedagogických souvislostech, učit se těžit z pedagogické teorie i praxe, učit se být reflektivním praktikem: to jsou cíle vysokoškolského vzdělávání vychovatelů. Na pomoc všem studentům oboru vychovatelství připravil sedmičlenný kolektiv vysokoškolských učitelů Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze tuto základní učebnici, která pokrývá podstatnou část pedagogicko-psychologických předmětů oboru.

NOVINKA: Búšová Šmajdová, K., & Kučera, M. (2015). *Profesionální rodičovství*. Praha: Karolinum.

Monografie se věnuje „profesionálnímu rodičovství“, reformě ústavní péče na Slovensku, jež probíhá v analogické podobě i v Česku. Její těžiště spočívá v kazuistikách devíti malých dětí ze tří "profesionálních rodin". Je přitom sledován stadiální vývoj dítěte (podle koncepce D. Winnicotta), jeho závislost na interakci s "matkou", posun ve vztahu k ní a její řešení dilematu mezi „profesionálkou“ a "matkou navždy". Tištěný text je doplněn internetovým přístupem k výchozím, "surovým" datům ze zúčastněného pozorování a z rozhovorů. Kompletní přepisy všech zrealizovaných interview uvádíme na webových stránkách nakladatelství Karolinum.

NOVINKA: Kašparová, V., Holečková, A., Hučín, J., Janík, T., Najvar, P., Píšová, M., Potužníková, E., Soukup, P., & Ševců, M. (2015). *Analytická zpráva z šetření TALIS 2013*. Praha: ČŠI.

Mezinárodní šetření o vyučování a učení TALIS 2013 se zaměřovalo na zmapování školního prostředí, v němž probíhá vyučování, a podmínek, ve kterých učitelé pracují. Šetření se zúčastnilo 34 zemí a regionů, z nichž 24 je členem OECD. Ve všech zemích byli dotazováni učitelé vyučující na úrovni ISCED 2 a ředitelé škol, ve kterých tito učitelé působí. Výzkumný soubor v České republice zahrnoval reprezentativní vzorek 220 ředitelů a 3 219 učitelů působících na 2. stupni základních škol a nižším stupni víceletých gymnázií. Cílem této analytické publikace je navázat na informace a zjištění, které jsou uvedeny v Národní zprávě šetření TALIS 2013, a blíže je rozvést.

Plný text publikace je dostupný [zde](#).

NOVINKA: Dvořák, D., Starý, K., & Urbánek, P. (2014). *Škola v globální době*. Praha: Karolinum.

Změny v oblasti vzdělávání jsou na celém světě předmětem intenzivního zájmu výzkumníků, politiků, učitelů i ředitelů škol a rodičů. Stále však zaznamenáváme, že značný počet pokusů o koncepční změny ve vzdělávání selhává. Zřejmě ani nedávná česká reforma nesplnila očekávání, která do ní byla vkládána. Tato studie přináší původní poznatky o tom, jak probíhají v současnosti proměny českého základního vzdělávání. Autorům však nešlo o hodnocení jedné konkrétní reformy, snažili se pochopit, jak vnitřní dynamika života jednotlivých škol interaguje s vnějšími impulzy, které přicházejí z lokální, národní i globální úrovně. Práce nejprve poukazuje na hodnoty, o které usilovaly některé nedávné zahraniční reformy vzdělávání, na to, jakými prostředky se snažily motivovat školy ke změně a kteří aktéři se na změnách podílejí v současnosti. Druhá a nejrozsáhlejší část čtenáře nechává prostřednictvím podrobných popisů postupně nahlédnout do pěti základních škol z různých míst naší země a upozorňuje na to, co a jakým způsobem se ve školách za poslední léta změnilo, ale také na to, co zůstává stabilní.

NOVINKA: Ježková, V., Krull, E., & Trasbergová, K. (2014). *Školní vzdělávání v Estonsku*. Praha: Karolinum.

Publikace představuje příspěvek k literatuře z oblasti srovnávací pedagogiky, přinášející systematicky utříděné poznatky o zemi, která může být českému čtenáři v mnoha ohledech blízká. Těžiště práce tvoří problémy, které se jeví jako zásadní v estonském školním vzdělávání a jsou také aktuální pro rozvoj českého školního vzdělávání. Studie se skládá z osmi kapitol. První kapitola uvádí do širšího kontextu země, v němž změny školního vzdělávání probíhají; zvláštní pozornost je věnována historii země. Ve druhé kapitole je kladen hlavní důraz na cíle a principy nové estonské vzdělávací politiky, třetí kapitola představuje obnovený estonský vzdělávací systém a poskytuje i krátký pohled do historie estonského vzdělávání. Tématem čtvrté kapitoly jsou významné změny, jimiž prochází kurikulum základních škol

a gymnázií. Pátá kapitola se zabývá problematikou evaluace vzdělávacího systému a vzdělávacích zařízení a hodnocení žáků. Šestá kapitola se věnuje aktuální a citlivé národnostní otázce ve společnosti a ve školním vzdělávání, sedmá kapitola podobně citlivé otázky jazyků a jazykového vzdělávání. V poslední, osmé, kapitole, podobně jako v předchozích studiích této ediční řady, dostávají prostoři autoři „domáci“; přináší svůj vnitřní pohled na vývoj všeobecného vzdělávání v Estonsku za posledních 25 let.

NOVINKA: Knotová, D., et al. (2014). *Školní poradenství*. Praha: Grada.

Tým spoluautorek působících v akademické a poradenské sféře i v každodenní školní praxi vydal v publikaci, v níž zejména pracovníci školních poradenských pracovišť naleznou informace, praktické rady a doporučení na bázi aktuálních trendů v poradenství, pedagogice, psychologii, speciální pedagogice a v dalších příbuzných oborech. Kniha poskytuje odborný pohled na témata, s nimiž se setkává zejména výchovný poradce, nabízí náměty na řešení problémů, se kterými se musí kompetentně vypořádat. Publikace se může stát také studijní pomůckou zejména studentům pedagogických oborů.

NOVINKA: Buckminster Fuller, R. (2014). *O vzdělání*. Dolní Kounice: MoxNox.

Vynálezce slavné geodetické kupole a jeden z největších vizionářů a myslitelů dvacátého století ukazuje, jak právě vzdělání ovlivňuje naše chápání reality, a budoucí pozitivní vývoj světa podmiňuje zásadní reformou ve způsobu vzdělávání. Svě úvahy přitom podřizuje základní myšlenke charakteristické pro celé jeho dílo: Jak efektivněji využívat světové zdroje díky novým, komplexnějším, vědecky podloženým návrhům. Kromě netradičního pohledu na svět, neotřelých postřehů a přiblížení osobních zkušeností autora představí kniha také několik originálních výukových metod a pomůcek.

NOVINKA: Šimíček, V. (2014). *Právo na vzdělání*. Brno: MU.

Sborník obsahuje texty, věnované velmi širokému spektru otázek práva na vzdělání. Čtenář se může seznámit např. s problematikou přijímání do mateřských škol, rovného přístupu ke vzdělání na základních školách, vysokoškolské samosprávy, postavení soukromých vysokých škol, akreditačního řízení, soudního přezkumu hodnocení na středních (zejména státní maturity) a vysokých školách, svobody studia v rámci Evropské unie a také obtížného hledání rovnováhy mezi svobodou projevu a veřejným vzděláváním v USA. Autory jednotlivých příspěvků jsou renomovaní akademici, praktikující advokáti, soudci a zaměstnanci Veřejného ochránce práv. Sborník je určen nejen pro čtenáře, kteří se baví právem, nýbrž zaujme všechny, kteří se o téma vzdělání zajímají, a to kupř. z řad pedagogů, sociologů, politologů či ekonomů.

NOVINKA: Jirsa, J. (Ed.). (2015). *Idea university*. Praha: Academia.

Současná rozprava o vysokém školství postrádá hlubší zakotvení v debatě, která se o podstatě a funkci moderního univerzitního vzdělávání vede nejméně od 19. století. Sborník přináší jednak historické texty o ideji univerzity a konceptu tzv. liberálního vzdělávání (vzdělávání svobodných osob, popř. vzdělání vedoucí ke svobodě) a jednak texty, které reagují na krizi univerzity na počátku 21. století.

NOVINKA: Jarkovská, L., Lišková, K., Obrovská J., & Suralová A. (2015). *Etnická rozmanitost ve škole: stejnost v různosti*. Praha: Portál.

Kniha se komplexně zabývá problematikou vzdělávání žáků migrantů a žáků z etnických menšin. Všímá si přitom role všech relevantních aktérů a postupuje při prozkoumání vztahu mezi etnicitou a vzděláváním od makrosociální úrovně reprezentované např. vzdělávacími politikami až po mikrosociologickou rovinu studia každodennosti v etnicky různorodých třídních kolektivech. V úvodu kniha čtenáře seznamuje s klíčovými pojmy a koncepty (vzdělávací, migrační a reprodukční strategie) a nabízí exkurz do vymezení etnicity jako analytické a empirické kategorie, která může být ve školním prostředí zkoumána pomocí etnografických metod. Následuje kontextualizace tématu skrze uvedení do historických proměn migrace do československého a českého prostředí. Jednotlivé kapitoly pokrývají všechny relevantní oblasti zkoumané problematiky.

KNIHY, KE KTERÝM NEMÁME K DISPOZICI ANOTACI:

- Janský, P. (2014). *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudamus.
- Lašek, J. (2014). *Čtyři pohledy na rodinu*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- Svobodová, Z. (2014). *Výchova ve světověku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- Vraštilová, O. (2014). *Dětská literatura a čtenářská gramotnost v cizím jazyce*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- NOVINKA: Kusá, J. (2014). *Multikulturní výchova v procesu literární komunikace*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci

Redakční poznámka: Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Výzva pro autory k zasílání příspěvků do monotematického čísla PedOr 4/2016

Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání

Redakce PedOr vypisuje monotematické číslo 4/2016 s názvem *Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání* se záměrem rozvíjet a kultivovat metodologické a epistemologické debaty v pedagogice, které jsou pro každý obor velmi cenné a jsou známkou jeho vyspělosti a zdravého vývoje.

Monočíslem bychom rádi volně navázali na PedOr 4/2013, v níž si redakce kladla za cíl přispět k rozpracování metodologických standardů v pedagogice. Ambicí redakce je prostřednictvím monočísla představit nové výzkumné metody, resp. výzkumné metody v pedagogice u nás nepříliš často používané, a zároveň kriticky poukázat na některá úskalí tradičně využívaných výzkumných metod, postupů a přístupů, vč. nastínění možných cest k jejich překonání. Avizované číslo reaguje na skutečnost, že ve výzkumu vzdělávání doposud nejsou v dostatečné míře etablovány metodologické přístupy a metody, které na výzkumném poli ostatních sociálních a humanitních věd přinesly originální a užitečné poznatky, které se zároveň staly prostředkem k legitimizaci a obnovení zájmu o poznání produkované sociálněvědními a humanitně orientovanými obory.

Pozice pedagogiky na pomezí sociálněvědních a humanitních oborů vytváří jedinečnou příležitost pro filozofické, metodologické i ryze praktické zhodnocení široké palety výzkumných přístupů a metod. Redakce uvítá rukopisy studií i diskusních příspěvků, které budou mimo jiné tematizovat (1) kritické i analytické přehledy výzkumných metod aktuálně užívaných ve výzkumu vzdělávání; (2) příklady a zásady úspěšné aplikace tradičních nebo inovativních výzkumných metod/metodik; (3) hodnocení a kritéria kvality výzkumu vzdělávání; (4) filosofická východiska, paradigmatické směry, teoretické koncepty a přístupy relevantní pro metodologii výzkumu vzdělávání.

Časový plán přípravy monotematického čísla je následující:

- Abstrakty příspěvků v rozsahu 1–2 stran zasílejte do 30. 11. 2015 na knecht@ped.muni.cz
- V abstraktu uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ: studie (rozsah cca 20 normovaných stran); diskusní příspěvek nebo esej (rozsah cca 10 normovaných stran), cíl a obsah příspěvku.
- Abstrakty budou posouzeny garanty čísla a do 15. 12. 2016 obdrží jejich autoři vyrozumění o dalším postupu.
- Termín pro odevzdání studií je stanoven na 15. 2. 2016.
- Následně studie projdou standardním recenzním řízením – recenzní posudky budou autorům průběžně zasílány spolu s žádostí o provedení úprav do 30. 4. 2016.
- Následně bude číslo redakčně zpracováno a předáno do tisku.

Garanty a editory čísla jsou:

Mgr. Petr KNECHT, Ph.D., Mgr. Kateřina LOJDOVÁ, Ph.D., doc. PaedDr. Jana MAJERČÍKOVÁ, Ph.D.

CALL FOR PAPERS

Studia paedagogica

21:2, 2016

Monothematic Issue Intergenerational Learning

The 2016 monothematic issue of *Studia paedagogica* will focus on intergenerational learning.

This theme has been chosen on the premise that intergenerational learning naturally accompanies us through all stages of life. Consequently, it is relevant to inquire under which conditions and circumstances intergenerational learning takes place and what its benefits are. Understanding this shapes our definition of intergenerational learning. EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) defines intergenerational learning as “a process through which individuals of all ages acquire skills and knowledge, but also attitudes and values, from daily experience, from all available resources and from all influences in their own ‘life worlds’.”¹ If we think of intergenerational learning as a set of specifically created activities, then we can use Fischer’s definition² viewing intergenerational learning as “a practice that aimed to bring people together in purposeful, mutually beneficial activities, which promoted greater understanding and respect between generations and could contribute to building more cohesive communities.”

Thematic areas:

These definitions help us to identify thematic areas relevant to intergenerational learning. We offer authors the following areas for possible topics.

Social consequences: How do demographic changes related to ageing populations influence intergenerational communication and learning? What space does society offer intergenerational learning within the framework of lifelong and lifewide learning? How are the processes of intergenerational learning influenced by the speed of (not only technological) changes? How do changes in family structures and alternative lifestyles shape the circumstances for intergenerational learning in the family?

Related concepts: Is intergenerational solidarity decreasing or, conversely, is intergenerational conflict increasing? How can this be prevented? Can intergenerational communication, support, understanding, and sharing play a role in this? What opportunities does the concept of active ageing offer seniors? Can the senior stage of life be considered the

¹ Hatton-Yeo, A. (2008). *The EAGLE Toolkit for Intergenerational Activities*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 3.

² Fischer, T. (Ed.) (2008). *Intergenerational Learning in Europe – Policies, Programmes, Practical Guidance*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 8.

“crown of life”? In other words, can it be understood as the freest part of life because the choice of activities is up to the seniors, no matter whether the activities are related to work, education, or volunteering?

Participants in intergenerational learning: *Who teaches us? Who are taught by other generations? Are they parents, grandparents, or adult children? Are they experienced professionals or mentors? Are they inducing teachers?*

Environment of intergenerational learning and learning situations: *What intergenerational learning processes take place in the family? How do the experiences of older employees and innovations of younger employees influence learning at work? Under what conditions can we think of intergenerational learning in communities? Under what conditions can we think of intergenerational learning between teachers at schools?*

Conditions, contents, and directions of intergenerational learning: *Which conditions support intergenerational learning and which prevent it? What exactly is being transmitted in the processes of intergenerational learning? Is it knowledge, skill, values, or tradition? Is such learning social, cognitive, sensomotoric, or affective? What role does intention in learning, relationships, and recipient acceptance have?*

Benefits and risks of intergenerational learning: *For whom is intergenerational learning beneficial and for whom is it risky? Is it accompanied by the risks or concerns of its participants?*

Theoretical framework: *Which theoretical concepts enable thinking about intergenerational learning? Are there various theories of learning and education of adults? For example, is it possible to use Jack Mezirow's transformative learning theory, Peter Jarvis's understanding of learning as an existential process based on specific experiences, or the three-dimensional model of learning developed by Knud Illeris? Alternatively, can any other theory be used for this purpose?*

While the staff of *Studia paedagogica* perceives the above areas in the light of pedagogical and andragogical perspectives, we realise that they are open to interdisciplinary inquiry and approaches. Consequently, we would like these areas to be understood as an inspiration for authors who would shape them with their own authorial interests and with lesser or higher degree of specificity. *Studia paedagogica* welcomes both theoretical and empirical papers.

This monothematic issue of *Studia paedagogica* will be published in English. Abstracts between 200 and 400 words should be sent to studiapaedagogica@phil.muni.cz by 15 October 2015. The deadline for full texts is 15 December 2015. Papers will be submitted to a peer-review process which will enable the staff to select papers for publication. This monothematic issue will be published in July 2016, edited by Milada Rabušicová and Petr Novotný. Further information can be found at the *Studia paedagogica* web page:

www.studiapaedagogica.cz

Zveřejnění elektronického archivu časopisu
<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika>

PEDAGOGIKA

ČASOPIS PRO VĚDY O VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVĚ

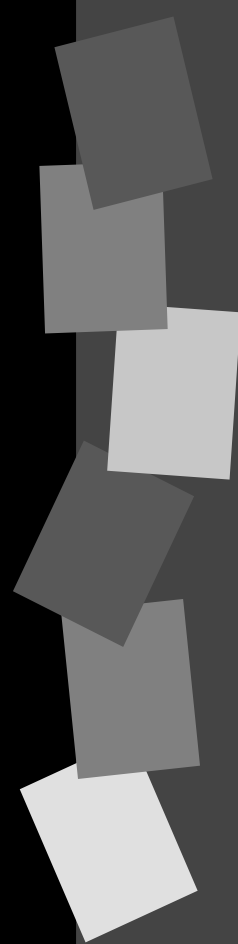
Vážení čtenáři časopisu Pedagogika,

s potěšením vás chceme upozornit na právě zveřejněný elektronický archiv časopisu, který obsahuje všechny články od jeho vzniku v roce 1951 do současnosti. Jsme přesvědčeni o tom, že se jedná o významný počin nejen pro časopis Pedagogika, ale též pro pedagogiku jako obor. Odborná i širší pedagogická veřejnost získává jednoduchou cestu k textům, které byly podstatné pro vývoj pedagogického myšlení u nás – ať již se jedná o texty ideologicky zatížené, či naopak „politicky odvážné“ a odborně fundované. Nelze pěstovat obor bez historické a širší reflexe a zpřístupněný elektronický archiv časopisu Pedagogika je, věříme, jedním z důležitých prostředků k pěstování širší diskuse nad základními tématy oboru v posledních více než šedesáti letech. V této souvislosti lze upozornit již na dvě důležitá ohlédnutí za vývojem časopisu – jedná se o monotematická čísla u příležitosti 50. výročí vydávání časopisu: 4/2000 a 1/2001.

Pro rychlé nalezení požadovaných textů vám může dobře posloužit systém vyhledávání podle názvu článku, autora, klíčových slov či slov využitých v anotaci. Vyhledávání podle kategorie článků není vždy spolehlivé, protože se tyto kategorizace během doby měnily. Je možné, že při snaze o brzké zpřístupnění archivu se mohou na různých místech vyskytovat nedopatření způsobená převodem z tištěné do elektronické verze. Budeme rádi, když nás na ně upozorníte na e-mailové adrese pedagogika@pedf.cuni.cz. Snahou výkonné redakce časopisu bude tyto chyby postupně odstraňovat.

*Radka Wildová,
děkanka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze,
za vydavatele časopisu Pedagogika*

*Martin Chvál
za výkonnou redakci časopisu Pedagogika*

Časopis Komenský 3/2015

Břežnové číslo časopis Komenský ukazuje různé podoby a aspekty pedagogického přístupu orientovaného na žáka.

V rozhovoru profesor Milan Hejný přibližuje, jak odlišné mohou být potřeby žáků v matematice, a ukazuje, jak může učitel vyjít těmto potřebám vstříc. Třeba tím, že poskytne žákům potřebný čas k učení. Metoda nazvaná **vyučování orientované na budování schémat** zcela kontruje pojetí matematiky jako drilu a ukazuje důležitý aspekt přístupu orientovaného na žáka, totiž vnitřní motivaci žáků, jejich touhu poznávat.

Výzkumné příspěvky otevírá Lucie Jarkovská s tématem **genderu ve škole**, které doplňuje pohled na individualitu žáků. Vycházet vstříc individuálním potřebám žákům mohou i moderní technologie. Přehled současných zahraničních výzkumů zaměřených na **využití tabletů ve výuce** nabízí Josef Moravec. Ivana Kolářová prezentuje **výzkum o mluveném projevu žáků 1. stupně ZŠ**, do něhož se v některých regionech promítá silný vliv nářečí. Toto zjištění připomíná, že pro učitele je důležité poznat nejen žáky, ale i region, ve kterém působí. Výzkumné příspěvky uzavírá historický výzkum Michala Šimáně **o českém menšinovém školství za první republiky**.

Autonomie žáka je dalším ze stavebních kamenů přístupu orientovaného na žáka. Marie Stodolová ilustruje, jak lze rozvíjet autonomii žáka ve výuce angličtiny. K tomu, aby žáci mohli být samostatní, nezávislí a tvořiví nejen ve škole, ale i v životě, přispívá **kritické myšlení**. Metodu kritického myšlení ve vztahu k čtenářské gramotnosti nabízí jako námět do výuky Jana Marie Tušková. K aktivitě žáků přispívá také **propojení učiva s praktickým životem**. K tomuto tématu směřuje článek Naděždy Kopecké o přiblížení laboratorních prací z chemie každodennímu životu. Škola orientovaná na žáka je otevřená, přijímá různorodost, je inkluzivní. Nad **málotřídkou jako prostorem pro inkluzi** se zamýšlí Zdena Tomagová. Poslední námět do výuky je z pera Terezie Dubinové a přispívá k diskusi **jak učit o holocaustu**.

V reportáži jsme navštívili Londýn, konkrétně českou školu v Londýně. Pedagogicko-psychologické problémy ve škole komentuje ve své poradně Václav Mertin, jazykovým otázkám se pak věnuje Jazyková poradna. V neposlední řadě najdou čtenáři v časopise recenze na aktuální publikace a stručné zprávy ze školství.

Navštivte nás na webu: <http://www.ped.muni.cz/komensky>